

نتیجه دیدار ترامپ با پوتین و زلنسکی و رهبران اروپا!

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

زلنسکی رییس جمهور اوکراین؛ به گفت‌وگوها با دونالد ترامپ رییس جمهور آمریکا و رهبران اروپایی درباره تضمین‌های امنیتی برای کشورش اشاره و تأکید کرد: «این تضمین‌های امنیتی شامل خرید ۹۰ میلیارد دلار سلاح آمریکایی خواهد بود که هزینه این تسلیحات از محل کمک‌های مالی کشورهای اروپایی تأمین خواهد شد.»

روسیه در فوریه ۲۰۲۲ حمله تمام‌عیار خود به اوکراین را آغاز کرد و اعلام کرد که نزدیکی کی‌یف به غرب تهدیدی برای امنیت آن شده است.

به گفته تحلیل‌گران، این جنگ -مرگ‌بارترین درگیری اروپا در ۸۰ سال گذشته- بیش از یک میلیون نفر از دو طرف را کشته یا زخمی کرده که شامل هزاران غیرنظامی (عمدتاً اوکراینی) می‌شود.

پس از دیدار دونالد ترامپ با ولودیمیر زلنسکی و رهبران اروپایی در کاخ سفید، واکنش‌ها بر گام‌های بعدی این مذاکرات متمرکز است و هم‌زمان اغلب رهبران اروپایی آن را «مفید» و برای شکل‌دهی به آن از رییس جمهور آمریکا تشکر کرده‌اند.

ترامپ گفته اکنون بر هماهنگی دیدار رو در رو زلنسکی و پوتین تمرکز خواهد کرد و رهبران دولت‌های اروپایی می‌گویند دست‌یابی به «تضمین‌های امنیتی» برای اوکراین بسیار مهم خواهد بود هر چند آن‌ها به روسیه و در راس آن حسن نیت پوتین «خوش‌بین» نیستند. رهبران بریتانیا، آلمان، فرانسه، ایتالیا، فنلاند، اتحادیه اروپا و دبیرکل ناتو در همبستگی با اوکراین و هم‌چنین برای گرفتن ضمانت‌های امنیتی قوی در هرگونه توافق پس از جنگ، روز دوشنبه ۱۸ اوت ۲۰۲۵ - ۲۷ مرداد ۱۴۰۴ در واشینگتن حضور پیدا کردند.

دونالد ترامپ برای پایان سریع جنگ اوکراین فشار آورده و نگرانی کی‌یف و متحدانش این است که او توافقی مطابق خواسته‌های مسکو تحمیل کند. ترامپ در نشست آلاسکا با ولادیمیر پوتین، که با اتهام جنایات جنگی روبه‌روست، به او استقبال رسمی نشان داد اما تأکید کرد این دیدار پیروزی برای کرملین نبوده است.

تیم ترامپ می‌گوید هر دو طرف باید مصالحه کنند، اما او بار مسئولیت را بر دوش زلنسکی گذاشته و خواسته اوکراین از بازپس‌گیری کریمه و پیوستن به ناتو صرف‌نظر کند. دبیرکل ناتو، مارک روت، گفت عضویت اوکراین در ناتو مطرح نیست اما تضمین‌های امنیتی مشابه ماده ۵ می‌تواند در نظر گرفته شود.

دونالد ترامپ، اعلام کرد که پس از گفت‌وگوی تلفنی با ولادیمیر پوتین، رییس‌جمهور روسیه، روند تدارک دیدار او با ولودیمیر زلنسکی، رییس‌جمهور اوکراین را آغاز کرده است.

او در شبکه اجتماعی تروث سوشال نوشت که پس از این دیدار، نشستی سه‌جانبه میان او، پوتین و زلنسکی برگزار خواهد شد.

ترامپ این اقدام را «گامی بسیار خوب و اولیه» برای جنگی دانست که نزدیک به چهار سال ادامه داشته است.

به گفته ترامپ، معاون رییس‌جمهور آمریکا جی‌دی ونس، وزیر خارجه مارکو روبریو و فرستاده ویژه استیو ویتکاف هماهنگی‌ها را با روسیه و اوکراین انجام می‌دهند.

ترامپ هم‌چنین در نشست واشینگتن با زلنسکی و رهبران اروپایی وعده داد که آمریکا همراه اروپا تضمین‌های امنیتی برای اوکراین در هر توافق صلح ارائه خواهد کرد؛ وعده‌ای که زلنسکی آن را «گامی مهم رو به جلو» خواند. اما رهبران دولت‌های اروپایی خواستار برقراری آتش‌بس پیش از هرگونه گفت‌وگوی مستقیم با روسیه شدند.

ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین نیز روز دوشنبه در واشینگتن اعلام کرد آماده است بدون هیچ پیش‌شرطی با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، گفت‌وگو کند.

او پس از نشست با دونالد ترامپ و رهبران اروپایی گفت شرط قبلی مسکو برای آتش‌بس تنها باعث ایجاد شرایط تازه شد. زلنسکی تأکید کرد که «به هر قیمتی» باید با پوتین دیدار کند تا درباره پایان جنگ گفت‌وگو شود و افزود هر پیش‌شرطی از سوی کی‌یف می‌تواند با «صد شرط» از سوی مسکو پاسخ بگیرد.

او با این حال اذعان کرد که درخواست آتش‌بس به‌عنوان پیش‌نیاز مذاکرات صلح موجه بوده است. زلنسکی سپس در شبکه اجتماعی ایکس نوشت ترامپ از دیدار در سطح رهبران حمایت کرده و چنین دیداری برای حل مسائل حساس ضروری است. هرچند روسیه به‌طور علنی از توافق خود برای مذاکره خبر نداده است، یک مقام ارشد دولت آمریکا گفت دیدار پوتین و زلنسکی می‌تواند در مجارستان برگزار شود. به گفته صدراعظم آلمان، فریدریش مرتس، این دو قرار است طی دو هفته آینده دیدار کنند. آخرین گفت‌وگوی مستقیم میان روسیه و اوکراین در ژوئن در ترکیه برگزار شد. پوتین دعوت علنی زلنسکی برای دیدار رودرو را نپذیرفت و به‌جای آن یک هیأت سطح پایین اعزام کرد. درست پیش از آغاز مذاکرات، وزارت خارجه روسیه استقرار نیروهای کشورهای ناتو برای تضمین توافق صلح را رد کرد که این امر پیشنهاد ترامپ را پیچیده‌تر کرد.

اما زلنسکی پیشنهادهای پوتین از نشست آلاسکا، از جمله واگذاری بخشی از منطقه دونتسک، را رد کرده و یادآور شده هرگونه امتیاز ارضی باید با همه‌پرسی تصویب شود. جنگ تاکنون بیش از یک میلیون کشته و زخمی، عمدتاً در میان غیرنظامیان اوکراینی، برجای گذاشته و بخش‌های بزرگی از کشور را ویران کرده است.

آمریکا در توافق صلح با روسیه به امنیت اوکراین کمک خواهد کرد

ترامپ پس از گفت‌وگو با پوتین موضع خود را تغییر داده، و به پذیرش دیدگاه مسکو درباره توافق جامع در زمان جنگ نزدیک شده است در نشست ویژه روز دوشنبه در کاخ سفید، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، به ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین وعده داد که واشینگتن در هر توافق صلحی با روسیه تضمین‌های امنیتی برای اوکراین فراهم خواهد کرد، هرچند دامنه این حمایت‌ها را مشخص نکرد.

به گزارش «رویترز»، این دیدار تنها دو روز پس از نشست ترامپ با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، در آلاسکا انجام شد، و فضایی کاملاً متفاوت با ملاقات پرتنش فوریه داشت، که در جریان آن ترامپ و معاونش جی‌دی ونس به‌طور علنی زلنسکی را سرزنش کرده بودند. این بار اما مراسم با گرمی همراه بود، و زلنسکی با لحنی فروتنانه بارها از ترامپ تشکر کرد.

رهبران اروپا از جمله آلمان، فرانسه، بریتانیا، ایتالیا، فنلاند، اتحادیه اروپا و «ناتو» نیز برای اعلام همبستگی با اوکراین به واشینگتن آمدند، و بر ضرورت آتش‌بس به‌عنوان پیش‌شرط مذاکرات مستقیم با روسیه تأکید کردند. امانوئل مکران و فریدریش مرتس تصریح کردند که هیچ مذاکره‌ای بدون توقف درگیری‌ها قابل تصور نیست.

با این حال، ترامپ پس از گفت‌وگو با پوتین موضع خود را تغییر داده، و به پذیرش دیدگاه مسکو نزدیک شده است، که خواهان توافق جامع در جریان جنگ است. او گفت هرچند توقف جنگ را ترجیح می‌دهد، اما ادامه نبرد می‌تواند مزیت یا ضعف راهبردی برای طرفین ایجاد کند.

زلنسکی تأکید کرد که تضمین‌های امنیتی آمریکا برای آینده اوکراین حیاتی است. ترامپ نیز اعلام کرد «کمک‌های زیادی» در این زمینه در راه است، و اروپا نیز باید به‌عنوان خط مقدم دفاعی ایفای نقش کند.

رهبران اروپایی در این نشست بر ضرورت توقف جنگ و تضمین امنیت قاره اروپا تأکید کردند. امانوئل مکران، رئیس‌جمهور فرانسه، پیشنهاد برگزاری نشستی چهارجانبه را مطرح کرد که شامل آمریکا، روسیه، اوکراین و اروپا باشد. فریدریش مرتس، صدراعظم آلمان، بر لزوم فشار بر روسیه برای برقراری آتش‌بس تأکید کرد و کیر استارمر، نخست‌وزیر بریتانیا، امنیت اوکراین را بخشی از امنیت اروپا و کشورش دانست. نخست‌وزیر فنلاند، الکساندر استاب، نیز با اشاره به تجربه تاریخی کشورش در جنگ با روسیه در سال ۱۹۴۴، ابراز امیدواری کرد که در سال ۲۰۲۵ نیز بتوان به راه‌حلی پایدار برای صلح رسید.

ترامپ در جمع خبرنگاران گفت که ولادیمیر پوتین ممکن است به‌زودی بیش از هزار زندانی اوکراینی را آزاد کند. او تأکید کرد که صلح «کاملاً دست‌یافتنی» است، هرچند هنوز آتش‌بس فوری در دستور کار نیست. وی همچنین اشاره کرد که توافق احتمالی می‌تواند شامل «مبادله‌های سرزمینی» نیز باشد، بدون آن‌که جزئیات بیش‌تری ارائه دهد.

این نشست در حالی برگزار شد که وزارت خارجه روسیه بار دیگر استقرار نیروهای ناتو در اوکراین را رد کرده و آن را «تحریک‌آمیز» دانسته است. دیمیتری پوولیانسکی، معاون نماینده روسیه در سازمان ملل، نیز گفت مسکو به دنبال «صلحی عادلانه، منصفانه و پایدار» در اوکراین است و از رهبران اوکراین خواست منافع مردم خود را بر سیاست‌های شخصی ترجیح دهند.

با وجود این مواضع متناقض، فضای مذاکرات واشینگتن برخلاف دیدارهای پرتنش ماه‌های گذشته آرام‌تر بود. تحلیل‌گران بر این باورند که تماس مستقیم ترامپ با پوتین و حضور هم‌زمان رهبران اروپایی، مرحله‌ای تازه در تلاش‌های دیپلماتیک برای پایان دادن به جنگ اوکراین را رقم زده است.

طرح کلی پیشنهاد پوتین برای پایان جنگ در اوکراین

نشست سه‌ساعته ترامپ و پوتین در آلاسکا، ۲۵ مرداد ۱۴۰۴-۱۶ اوت ۲۰۲۵، برای پایان جنگ اوکراین به پایان رسید. این نشست در پایگاه نظامی «المندورف-ریچاردسون» در آلاسکا انجام شد؛ پایگاهی راهبردی در شمال آمریکا. شعار نشست «در جست‌وجوی صلح» بود و قرار بود زمینه را برای آتش‌بس در اوکراین و دیداری سه‌جانبه میان آمریکا، روسیه و اوکراین فراهم کند.

هم‌زمان با برگزاری این نشست، روسیه حملات هوایی خود به اوکراین را تشدید کرد. ارتش اوکراین اعلام کرد که در بامداد شنبه، روسیه ۸۵ پهپاد و یک موشک به خاک این کشور پرتاب کرده است که ۶۱ پهپاد - عمدتاً ساخت ایران - سرنگون شدند. مناطق سومی، دونتسک، چرنیهیو و دنیپروپتروفسک هدف این حملات قرار گرفتند. بمباران‌های شبانه روسیه با پهپاد و موشک هم‌چنان تلفات انسانی و خسارات گسترده‌ای برجای می‌گذارد.

ترامپ از پوتین به‌عنوان یک قهرمان استقبال کرد. در مسیر نشست ترامپ و پوتین تصاویر یادگاری گرفتند. با ماشین شخصی خود او را به محل نشست برد. زیر پای پوتین فرش قرمز پهن کردند.

پس از ورود پوتین به آلاسکا، آنچه بیش از همه نخست توجهات را جلب کرد، پرواز بمب‌افکن‌های سنگین بی-۲ بر فراز محل استقبال بود.

کسی هنوز دقیق نمی‌تواند بگوید چه توافق‌های پشت‌پرده‌ای وجود دارد. در کنفرانس خبری کوتاه دوازده دقیقه‌ای پس از نشست، ترامپ و پوتین کلی‌گویی کردند. پوتین نخست سخن گفت و مذاکرات را «سازنده و محترمانه» خواند و تبادل نظر با ترامپ را «بسیار مفید» توصیف کرد. ترامپ نیز گفت: «پیشرفت‌هایی حاصل شده اما هنوز توافقی وجود ندارد» و مدعی شد «بر سر بسیاری از مسائل توافق کرده‌ایم» بی‌آن‌که توضیح بیشتری بدهد. او افزود: «تنها چند موضوع باقی مانده که یکی از آنها احتمالاً مهم‌ترین مسئله است.» ترامپ پیش از نشست گفته بود: «من خواهان آتش‌بس سریع هستم. نمی‌دانم این اتفاق امروز می‌افتد یا نه، اما اگر نیفتد ناراضی خواهم بود... می‌خواهم کشتارها متوقف شود. من برای توقف آن‌ها اینجا هستم.» پس از نشست اما او در شبکه اجتماعی «تروث سوشال» نوشت که همه رهبران توافق دارند بهترین راه برای پایان جنگ، «توافق صلح مستقیم است، نه یک آتش‌بس موقت.»

ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین و غایب بزرگ نشست آلاسکا، گفته است که در تماس با ترامپ تأکید کرده: «اگر نشست سه‌جانبه‌ای صورت نگیرد یا روسیه بخواهد از پایان واقعی جنگ طفره برود، تحریم‌ها باید تشدید شوند.»

هشت رهبر اروپایی نیز بیانیه‌ای مشترک صادر کرده‌اند و گفته‌اند: «روسیه نمی‌تواند در خصوص عضویت اوکراین در اتحادیه اروپا و ناتو حق و تو داشته باشد.» صدراعظم آلمان، فریدریش مرز، اعلام کرده است که به همراه دیگر رهبران اروپایی در جریان جزئیات مذاکرات ترامپ با پوتین قرار گرفته است. او تصریح کرده: «ایالات متحده آماده است یک ضامن امنیتی برای اوکراین باشد.»

فایننشیل تایمز نوشته است که پوتین در دیدار با ترامپ خواستار عقب‌نشینی کامل اوکراین از مناطق دونتسک و لوهانسک شده و آن را شرط پیش‌نیاز برقراری آتش‌بس در سایر مناطقی چون خرسون و زاپوریژیا اعلام کرده است. در واقع، پیشنهاد پوتین این است که در ازای واگذار کردن این مناطق شرقی، سایر خطوط نبرد به‌صورت موقت بدون پیش‌روی جدید ثابت نگه داشته شوند. او ضمن طرح این درخواست تأکید کرده است که هم‌چنان پیگیری «علل ریشه‌ای» درگیری - که اساساً به محدود کردن استقلال اوکراین و مهار پیش‌روی ناتو بازمی‌گردد - برای او مهم است.

تحقیق و جر و بحث ترامپ با زلنسکی در کاخ سفید - جمعه ۲۶ فوریه ۲۰۲۵ - ۱۰ اسفند ۱۴۰۳

گفته می‌شود روسیه آماده است بخش‌های نسبتاً کوچکی از سرزمین‌های اوکراین را که در مناطق شمالی سومی و شمال شرقی خارکیف اشغال کرده، بازگرداند.

بر اساس پروژه نقشه‌برداری میدان نبرد دیپ استیت اوکراین، روسیه بخش‌هایی از مناطق سومی و خارکیف را در مجموع به مساحت حدود ۴۴۰ کیلومتر مربع در کنترل دارد. اوکراین حدود ۶۶۰۰ کیلومتر مربع از دونباس، شامل مناطق دونتسک و لوهانسک، را که روسیه ادعای مالکیت آن‌ها را دارد، در کنترل خود دارد.

کی‌یف و متحدان اروپایی آن به رسمیت شناختن رسمی حاکمیت مسکو بر شبه‌جزیره کریمه را رد می‌کنند. ترامپ روز جمعه گفت که در حال حاضر نیازی به بررسی تعرفه‌های تلافی‌جویانه علیه کشورهایمانند چین به دلیل خرید نفت روسیه - که مشمول تحریم‌های غربی است - ندارد، اما ممکن است «طی دو یا سه هفته آینده» مجبور به این کار شود. اوکراین هم‌چنین از پیوستن به اتحاد نظامی ناتو منع خواهد شد، اگرچه به نظر می‌رسد پوتین برای ارائه نوعی تضمین امنیتی به اوکراین آماده است.

باین‌حال، مشخص نیست این تضمین‌ها در عمل به چه معناست. رهبران دولت‌های اروپایی اعلام کردند که ترامپ در گفت‌وگوی روز شنبه خود درباره تضمین‌های امنیتی برای اوکراین صحبت کرده و ایده‌ای برای ارائه تضمینی به سبک «ماده ۵» ناتو، اما خارج از چارچوب این اتحاد نظامی، مطرح کرده است.

ناتو بر اساس ماده ۵ خود هرگونه حمله به یکی از ۳۲ عضو خود را حمله به همه تلقی می‌کند. پیوستن به اتحاد آتلانتیک هدفی استراتژیک برای کی‌یف است که در قانون اساسی این کشور نیز گنجانده شده است.

روسیه هم‌چنین خواستار وضعیت رسمی برای زبان روسی در بخش‌هایی از اوکراین یا سراسر این کشور و هم‌چنین حق فعالیت آزاد کلیسای ارتدکس روسی است.

سازمان امنیت اوکراین، کلیسای مرتبط با مسکو را به حمایت از جنگ روسیه علیه اوکراین از طریق انتشار تبلیغات طرفدار روسیه و پناه‌دادن به جاسوسان متهم می‌کند؛ اتهامی که کلیسا آن را رد کرده و می‌گوید روابط خود را با مسکو قطع کرده است.

اوکراین قانونی را تصویب کرده که سازمان‌های مذهبی مرتبط با روسیه را ممنوع می‌کند و این کلیسا را یکی از آن‌ها می‌داند، اما هنوز اجرای این ممنوعیت را آغاز نکرده است.

شرایط صلحی که ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، در نشست خود با دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، مطرح کرد، شامل خروج کامل اوکراین از دو منطقه شرقی این کشور بود.

ترامپ و استیو ویتکاف، فرستاده ویژه او، شب گذشته در مسیر بازگشت به واشنگتن، زلنسکی و رهبران بریتانیا، فرانسه، آلمان، ایتالیا، فنلاند، ناتو و کمیسیون اروپا را در جریان مواضع پوتین قرار دادند.

آن‌ها گفتند که پوتین خواستار واگذاری دو منطقه از چهار منطقه‌ای شده است که روسیه مدعی آن‌هاست (دونتسک و لوهانسک) و هم‌چنین تثبیت خطوط مقدم جبهه در دو منطقه دیگر (خرسون و زاپروژیا). روسیه تقریباً کنترل کامل لوهانسک را در دست دارد، اما تنها حدود سه چهارم دونتسک را تصرف کرده است.

ترامپ این نشست را موفقیت‌آمیز توصیف کرد و گفت که او و پوتین در اکثر مسائل به توافق رسیده‌اند، هرچند به نظر می‌رسد پوتین هم‌چنان به اکثر خواسته‌های حداکثری خود پایبند بوده است. نشست ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا و پوتین رئیس‌جمهور روسیه، برای پایان دادن به جنگ روسیه و اوکراین در آلاسکا دیدار کردند. آیا آن‌ها به توافقی برای پایان جنگ اوکراین به پایان رسیدند یا نه؟

نشست میان دونالد ترامپ و ولادیمیر پوتین، که روز جمعه در آلاسکا برگزار شد، بدون دستیابی به توافقی برای پایان یا توقف جنگ روسیه در اوکراین به پایان رسید؛ هرچند هر دو رهبر گفتند که مذاکرات «سازنده» بوده است.

به گزارش خبرگزاری رویترز، در پایان این نشست سه‌ساعته، ترامپ و پوتین در یک بیانیه کوتاه خبری اعلام کردند که در برخی موارد به «پیشرفت» دست یافته‌اند، اما جزئیاتی ارائه نکردند و به سؤالات خبرنگاران نیز پاسخ ندادند. ترامپ در مقابل تابلویی با شعار «در مسیر صلح» ایستاده بود و گفت: «بر سر بسیاری از نکات توافق کردیم، چند مورد مهم هست که هنوز نهایی نشده، اما پیشرفت‌هایی داشته‌ایم... تا وقتی توافقی کامل حاصل نشود، توافقی وجود ندارد».

با این حال، این گفت‌وگوها نتوانستند به گامی ملموس در جهت برقراری آتش‌بس در مرگ‌بارترین درگیری اروپا در هشت دهه اخیر منجر شوند. نه دیداری میان پوتین و زلنسکی برنامه‌ریزی شد و نه توافقی بر سر توقف جنگ صورت گرفت؛ اهدافی که ترامپ پیش از نشست وعده داده بود برایشان تلاش خواهد کرد.

دونالد ترامپ، در گفت‌وگو با شبکه فاکس نیوز اعلام کرد که در دیدارش با ولادیمیر پوتین، توافق کردند که جنگ اوکراین در نهایت با «مبادله سرزمین‌ها» و نوعی تضمین امنیتی از سوی آمریکا به پایان خواهد رسید.

او گفت که در جریان نشست اخیر خود با ولادیمیر پوتین، درباره محورهای مختلفی از جمله ناتو، تدابیر امنیتی و مسائل مربوط به اراضی مذاکره کرده‌اند. ترامپ این گفت‌وگوها را بخشی از تلاش‌ها برای دستیابی به راه‌حلی جهت پایان دادن به جنگ در اوکراین توصیف کرد. او در پاسخ به پرسشی درباره واگذاری سرزمین‌هایی به روسیه که پیش‌تر در اختیار این کشور نبوده و نیز احتمال ارائه تضمین امنیتی از سوی آمریکا به اوکراین، گفت: «فکر می‌کنم این‌ها جزو مواردی بودند که درباره‌شان مذاکره کردیم و تا حد زیادی به توافق رسیدیم.» ترامپ افزود: «در واقع فکر می‌کنم سر خیلی چیزها توافق داریم. می‌توانم بگویم که جلسه، جلسه‌ای گرم بود.» او پوتین را «آدمی قدرتمند» و «بسیار سرسخت» توصیف کرد، اما گفت که دیدار مثبت بود و افزود: «فکر می‌کنم خیلی به پایان نزدیک شده‌ایم. البته اوکراین هم باید با آن موافقت کند.»

ترامپ در ادامه توصیه‌اش به رییس‌جمهور اوکراین، ولودیمیر زلنسکی، را تکرار کرد و گفت: «باید توافق کند.» ترامپ، گفت: «باید توافق کند. ببینید، روسیه یک قدرت بسیار بزرگ است، و اوکراین نیست. آن‌ها سربازان فوق‌العاده‌ای هستند.» «حالا همه چیز به رییس‌جمهوری زلنسکی بستگی دارد. کشورهای اروپایی هم باید کمی وارد عمل شوند، اما تصمیم نهایی با زلنسکی است. و اگر بخواهند، من هم در نشست بعدی شرکت می‌کنم.» او افزود: «قرار است دیداری میان زلنسکی، پوتین و احتمالاً من برگزار شود تا راهی برای پایان جنگ پیدا کنیم.»

رییس‌جمهوری آمریکا هم‌چنین در بخش دیگری از مصاحبه اعلام کرد که فعلا نیازی به اعمال تعرفه‌های تلافی‌جویانه علیه کشورهای که از روسیه نفت خریداری می‌کنند نمی‌بیند، اما ممکن است «تا دو یا سه هفته دیگر» در این باره تصمیم‌گیری کند. او گفت: «به‌خاطر اتفاقی که امروز افتاد، فکر می‌کنم فعلا لازم نیست درباره آن فکر کنم... شاید دو یا سه هفته دیگر مجبور شوم.» ترامپ در ادامه افزود که دیدار با پوتین «بسیار خوب» پیش رفته است.

در چنین روندی، تحلیل‌گران غربی نشست آلاسکا را بیش‌تر به سود مسکو ارزیابی کرده‌اند. ولفگانگ ایشینگر، دیپلمات سابقه آلمانی، در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «پوتین فرسودگی خود را گرفت، اما ترامپ هیچ چیز به‌دست نیاورد؛ نه آتش‌بس، نه صلح، نه تحریم جدید. برای اوکراینی‌ها هیچ، برای اروپا ناامیدکننده.»

در میدان نبرد، هم‌زمان با این تحولات دیپلماتیک، دو طرف به حملات هوایی شبانه ادامه دادند. در همین حال ترامپ اعلام کرد فعلاً از وضع تعرفه علیه چین به دلیل خرید نفت روسیه خودداری خواهد کرد، اما احتمال بررسی آن در هفته‌های آینده وجود دارد. برپایه این گزارش‌ها، نشست آلاسکا نقطه عطفی در روند جنگ اوکراین بود. ترامپ با چرخشی آشکار به موضع مسکو، بر صلح مستقیم بدون آتش‌بس و واگذاری مناطق شرقی اوکراین تأکید کرد؛ موضعی که با مخالفت اوکراین و متحدان اروپایی‌اش روبه‌رو شد. درحالی‌که پوتین از این تغییر موضع سود سیاسی برد، آینده مذاکرات همچنان نامعلوم است و جنگی که مرگبارترین جنگ در اروپا طی ۸۰ سال گذشته توصیف می‌شود، همچنان ادامه دارد.

بامداد ۲۴ فوریه ۲۰۲۲، صدای نخستین موشک‌ها آغازگر جنگی بود که همچنان ادامه دارد. اکنون، سه سال بعد و با بازگشت ترامپ به کاخ سفید، افق پیروزی برای اوکراین بسیار کم‌رنگ شده است.

سه سال پس از شروع جنگ تمام‌عیار روسیه، جامعه‌ای که روزی در خیابان‌ها برای تغییر و بهبود اوضاع در جوش و خروش بود، اکنون درگیر وقایع روزمره‌ای است که با ترومای جنگ و بحران‌های معیشتی گره خورده‌اند: قطعی‌های مکرر انرژی، آوارگان فرسوده، و نامه‌های اعزامی سربازی که به کابوس بدل شده‌اند.

آمار رسمی نشان می‌دهد که در سه‌ماهه نخست ۲۰۲۵، بیش از ۴۴ هزار سرباز بدون مجوز محل خدمت را ترک کرده‌اند و ۷ هزار نفر نیز رسماً فراری شناخته شده‌اند. سال گذشته نیز بیش از ۶۲ هزار پرونده کیفری با اتهام ترک خدمت و ۲۲ هزار پرونده در ارتباط با خیانت تشکیل شده است.

جنبش اعتراضی خیابانی تقریباً نامرئی شده است؛ در طول جنگ اعتراضات پراکنده‌ای در واحدهای نظامی همچون تیپ ۱۵۵ یا دفاع محلی ۱۲۳ دیده شد، اما تداوم نداشت. در جامعه نیز مردمی که روزانه میان زنده‌ماندن و فروپاشی زیر فشار اقتصادی دست‌وپا می‌زنند، کم‌تر انگیزه‌ای برای مبارزه جمعی دارند. در غیاب چشم‌انداز تغییر واقعی، آن‌چه رشد کرده نسخه‌های متنوعی از پوپولیسم راست است. جنبش‌های مترقی که پیش‌تر در سیاست و رسانه حضور داشتند، اکنون محدود به فعالیت زیست‌محیطی محلی، حمایت از جنگ‌زدگان (از جمله کمک‌های مرزی مخفی) و انتشار محتوای آموزشی‌اند. فضای امنیتی و تهدید خشونت، هرگونه تجمع علنی سیاسی را پرخطر کرده است.

آمار جنگ روسیه و اوکراین

آمار جنگ روسیه و اوکراین از این جهت که این واقعه یکی از مهم‌ترین و پیچیده‌ترین درگیری‌های بین‌المللی در دهه‌های اخیر است و تأثیرات گسترده‌ای بر ثبات سیاسی، اقتصادی و انسانی منطقه و جهان داشته مهم و حائز اهمیت است. جنگ روسیه و اوکراین که ریشه‌های آن به اختلافات تاریخی و ژئوپلیتیکی میان دو کشور بازمی‌گردد، از سال ۲۰۱۴ با الحاق کریمه به روسیه وارد مرحله‌ای بحرانی شد و در سال ۲۰۲۲ پس از درخواست عضویت اوکراین در ناتو، به یک جنگ تمام عیار تبدیل شد. بررسی دقیق آمار جنگ روسیه و اوکراین نشان می‌دهد که این درگیری علاوه بر تلفات انسانی چشم‌گیر، میلیون‌ها نفر را آواره کرده و پیامدهای سنگینی برای اقتصاد جهانی به همراه داشته است. در این مقاله، با نگاهی عمیق‌تر به آمار تلفات جنگ روسیه و اوکراین و دلایل شکل‌گیری آن، به تحلیل ابعاد مختلف این جنگ خواهیم پرداخت.

آغاز جنگ

در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲، تهاجم روسیه به اوکراین آغاز شد و حملات نیروهای روسی به شهرهای بزرگ اوکراین، از جمله بردیانسک، چرنیهف، خارکیف، اودسا، سومی و پایتخت کیف گزارش شد. طبق آمار جنگ روسیه و اوکراین که دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR) تا فوریه ۲۰۲۴ تایید کرده است، در جریان جنگ ۱۰ هزار و ۵۸۲ غیرنظامی در اوکراین جان خود را از دست داده‌اند. این درگیری منجر به بحران انسانی گسترده‌ای شد، به طوری که هزاران اوکراینی در داخل کشور آواره شدند یا به کشورهای دیگر پناه بردند. تا دسامبر ۲۰۲۳، لهستان با ثبت حدود ۱۷/۳ میلیون گذرگاه مرزی، بیش‌ترین تعداد پناهندگان اوکراینی را پذیرفته بود. کشورهای مجارستان، رومانی و روسیه نیز در رده‌های بعدی قرار دارند.

نشست مهم ترامپ و پوتین

آمریکا با پهن کردن فرش قرمز مقابل پوتین و بذل و بخشش خاک اوکراین به روسیه نشان داد تلاش چهار ساله غرب برای منزوی ساختن روسیه و شکست این کشور نیز، راه به جایی نبرده است. امری که با خشم اروپایی‌ها مواجه شد. رئیس‌جمهور آمریکا که چندی پیش معادن اوکراین را با تحمیل یک توافق تحقیرآمیز به زلنسکی تصاحب کرده بود، در نشست روز جمعه آلاسکا اعلام کرد، اوکراین باید با گذشتن از خیر سرزمین‌های از دست رفته‌اش، به آتش‌بس کمک کند!

نشست مهم «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهوری آمریکا و «ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهوری روسیه، جمعه ۲۴ مرداد ۱۴۰۴، برای پایان دادن به جنگ روسیه و اوکراین به پایان رسید؛ هردو طرف مذاکرات را «سازنده» توصیف کردند.

ترامپ و پوتین روز جمعه پس از حدود سه ساعت گفت‌وگو در آلاسکا، در یک نشست کوتاه خبری حاضر شدند و گفتند در برخی مسائل پیشرفت حاصل شده، اما جزئیات بیش‌تری ارائه نکردند و به پرسش‌های خبرنگاران پاسخ ندادند.

در حالی که ترامپ و پوتین مذاکره می‌کردند، جنگ و روسیه اوکراین هم‌چنان ادامه یافت. روسیه اعلام کرد پدافند هوایی این کشور بامداد شنبه ۲۵ مرداد، ۲۹ پهپاد اوکراینی را ساقط کرده است. اوکراین هم گفت پدافندش ۶۱ پهپاد از ۸۵ پهپاد روسی را منهدم کرده است.

این در حالی بود که نشست آلاسکا با تشریفات زیادی آغاز شد. پوتین در فرودگاهی نظامی با استقبال ترامپ و فرش قرمز وارد شد؛ مراسمی که در تضاد کامل با نتیجه کم‌فروغ مذاکرات بود.

پوتین که از سوی دادگاه کیفری بین‌المللی به اتهام «جرائم جنگی» تحت پیگرد است، در پایان نشست با لبخند خطاب به ترامپ گفت: «دفعه بعد در مسکو.» ترامپ نیز پاسخ داد: «ممکن است بابت این حرف کمی تحت فشار قرار بگیرم، اما شاید چنین اتفاقی بیفتد.»

آمار می‌گوید آمریکا ۱۶۰ تا ۱۷۰ میلیارد دلار در این جنگ هزینه کرده اما ترامپ می‌گوید ۳۵۰ میلیارد دلار هزینه شده است و اوکراین باید ۵۰۰ میلیارد دلار به آمریکا بدهد. این پول را ندارند، از اموال و معادن‌شان بدهند. این برای اروپایی‌ها خیلی تلخ و به‌صورت وحشتناکی دردناک است. ممکن است به این روند اعتراض کنند اما در نهایت مجبور به تبعیت هستند. اگر دو سال پیش گفته می‌شد که رئیس‌جمهور آمریکا و روسیه با هم دست می‌دهند، می‌گفتند امکان‌پذیر نیست. ولی اتفاق افتاد و اروپا هم نتوانست کاری انجام دهد. از آن بدتر اوکراین هم نمی‌تواند کاری انجام دهد. تن دادن به سرنوشتی که ترامپ برای آن‌ها در نظر گرفته، دیر و زود دارد اما سوخت و سوز ندارد.

در نهایت زلنسکی باید توافقات ترامپ و پوتین را بپذیرد. جریان ناتوگرایی اوکراین هیچ وقت فکر نمی‌کرد که کار به این‌جا بکشد. آن‌ها روی قدرت غرب حساب باز کرده بودند و با این امید توی دهن اژدها رفتند. اما اکنون رییس جمهور آمریکا، تغییر موضع داده است. چون دیدند این ماجرا چاه ویلی است که هرچه پول و اسلحه در آن بریزند، پر نمی‌شود. هیچ نتیجه‌ای از آن حاصل نمی‌شود. در نتیجه اوکراین هم چاره‌ای ندارد جز این که تن دهد.

الان نگرانی اروپا و اوکراین این است که ترامپ شرایط پوتین را بپذیرفته و به زلنسکی بگوید، اما زلنسکی تبعیت نکند. در این صورت خشم ترامپ گریبان اروپا و اوکراین را بگیرد. بگویند پوتین آماده صلح بود اما زلنسکی کارشکنی کرد. در این صورت، ترامپ ممکن است حمایت خود را قطع کند و بگوید خودتان بجنگید. نکته مهم‌تر این که نیمی از هیات هر دو طرف در آلاسکا، مربوط به حوزه اقتصاد بودند. این احتمال وجود دارد که پوتین به ترامپ وعده‌هایی در حوزه اقتصاد و سرمایه‌گذاری داده باشد. بگوید اما از تحریم خارج کنید، ما در آمریکا سرمایه‌گذاری می‌کنیم. بالاخره پوتین می‌داند که ترامپ چه می‌خواهد و چه وعده‌هایی برایش جذاب است. این‌ها را به ترامپ بدهد، ممکن است ترامپ اروپا و اوکراین را بفروشد یا اگر نفروشد بگوید، هر کاری می‌خواهید با روسیه انجام دهید و آمریکا به کار خودش با مسکو مشغول شود؛ نکته‌ای که اروپا بدون آمریکا نمی‌تواند و مجبور است که کنار بیاید.

نشست روز جمعه ترامپ و پوتین بر سر جنگ اوکراین بازتاب رسانه‌ای گسترده‌ای داشت. برخی این نشست را «هیاهو برای هیچ» لقب داده‌اند چرا که برخلاف پوشش گسترده رسانه‌ای، از «توافق برای پایان دادن به جنگ» خبری نبود و صرفاً توافق شد تا مذاکرات ادامه یابد.

از دیدگاه ناظران، پوتین در این دیدار تلاش کرد بار دیگر سه محور اصلی سیاست روسیه در جنگ اوکراین، یعنی «تضمین امنیت مناطق اشغالی»، «مخالفت با عضویت کی‌یف در ناتو و اتحادیه اروپا»، و «لزوم تغییر در ساختار قدرت اوکراین» را مطرح کند و در مقابل، ترامپ برایش همین ژست رسانه‌ای و معرفی شدن به عنوان نامزد دریافت جایزه صلح نوبل کافی بود!

اما اظهارات ترامپ در نشستی که درباره اوکراین بود - و اجازه شرکت نماینده اوکراین در آن داده نشده بود - لزوم گذشتن اوکراین از خیر سرزمین‌های از دست رفته‌اش در جنگ با روسیه، اوکراین را به بازنده اصلی این نشست، تبدیل کرد! تحقیرآمیزتر این که، ترامپ چندی پیش منابع معدنی اوکراین را هم با قراردادی تحمیلی تصاحب کرده بود و در این نشست حتی حاضر نشد از منافع اوکراین و متحدان اروپایی‌اش دفاع کند. آمریکا با پهن کردن فرش قرمز مقابل پوتین و بذل و بخشش خاک اوکراین به روسیه نشان داد تلاش چهار ساله غرب برای منزوی‌ساختن روسیه و شکست این کشور نیز، راه به جایی نبرده است. امری که با خشم اروپایی‌ها مواجه شد.

همه این اتفاقات در حالی رخ می‌دهند که اوکراین، با حمایت‌ها و تشویق‌ها و دلگرمی‌های آمریکا و ناتو، به این جنگ ادامه داده است. غرب ضمن هدایت ناتو به سمت مرزهای روسیه به زلنسکی قول داده بود، با تحریم روسیه و حمایت‌های تسلیحاتی از اوکراین، مانع از پیروزی پوتین شود! زلنسکی اکنون بهتر از هر کسی می‌داند، اعتماد به آمریکا، چه درد و خسارتی را به کشورش تحمیل کرده است، حتی اگر نتواند آن را به زبان راند!

دیدار ۳ ساعته روز جمعه، در مقابل بهت و حیرت اروپا و اوکراین که منتظر برخورد قاطعی از سوی رییس جمهور آمریکا بودند، به دست دادن‌های گرم دو نفر، لبخندهای صمیمانه و در نهایت پرواز جنگنده‌های استراتژیک آمریکا بر فراز این دو منتهی شد. به نوشته آکسیوس، نخستین دیدار دونالد ترامپ، با ولادیمیر پوتین، پس از بازگشت ترامپ به کاخ سفید، به‌طور مشخص با نمایش قدرت نظامی همراه بود. تصویر کلی قرار در آلاسکا به دقت صحنه‌آرایی شده بود، طوری که پوتین برای رسیدن به ترامپ باید از فرش قرمزی عبور می‌کرد که دو طرف آن با جنگنده‌های اف-۲۲ پر شده بود و بمب‌افکن رادارگریز مشهور بی-۲ موسوم به «شبح» نیز بالای سر او مانور می‌داد!

ترامپ پس از این نشست و در گفت‌وگو با رسانه‌ها تلاش کرد تصویر یک فرد پیروز را از خود ارائه دهد و توپ را نیز همزمان به زمین اروپا و اوکراین بیندازد. او در گفت‌وگو با «فاکس نیوز» گفت: «بیشترت زیادی در مذاکره با پوتین حاصل شد اما به توافق نرسیدیم. رسیدن به توافق درباره اوکراین اکنون در دست زلنسکی و کشورهای اروپایی است... من خواستار توقف مرگ مردم هستم. هر هفته هزاران سرباز اوکراینی و روسی کشته می‌شوند. اگر بتوانیم این جنگ را متوقف کنیم بسیار خوب خواهد بود. از اظهارات پوتین درباره اینکه اگر من رئیس جمهور بودم این جنگ آغاز نمی‌شد بسیار خوشحال شدم... این نشست عالی بود. به خودم از نمره ۱۰، ۱۰ می‌دهم. از این منظر که توانستیم با یکدیگر به خوبی کنار بیاییم بسیار خوب بود. هنگامی که ۲ قدرت عظیم، ۲ قدرت هسته‌ای با یکدیگر کنار می‌آیند.»

ترامپ پس از نشست آلاسکا با رییس جمهور اوکراین و رهبران ناتو نیز تماس تلفنی برقرار کرد. آکسیوس در این باره نوشت: ترامپ بیش از یک ساعت و نیم با زلنسکی و رهبران اروپایی صحبت کرد تا آن‌ها را در جریان دیدارش با پوتین قرار دهد.

ریشه جنگ روسیه و اوکراین

سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) در سال ۱۹۴۹ با هدف ایجاد یک اتحاد دفاعی میان کشورهای اروپای غربی و آمریکای شمالی شکل گرفت. این سازمان پاسخی مستقیم به تهدیدات احتمالی اتحاد جماهیر شوروی بود. هدف اصلی ناتو، جلوگیری از گسترش کمونیسم و ایجاد امنیت جمعی برای اعضا بود. اصل کلیدی ناتو «دفاع جمعی» است، به این معنا که حمله به یک کشور عضو به منزله حمله به تمامی اعضا تلقی می‌شود.

به عقیده روسیه پس از از هم پاشیدن اتحاد جماهیر شوروی دیگر توجیهی برای ادامه فعالیت ناتو وجود نداشت.

بر اساس اطلاعات به دست آمده از دانشنامه بریتانیکا، پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱ و انحلال پیمان ورشو، ناتو دامنه فعالیت خود را گسترش داد و پیشنهاد عضویت به کشورهای بلوک شرق سابق ارائه کرد. این اقدام باعث نگرانی شدید روسیه شد، زیرا گسترش ناتو را تهدیدی مستقیم برای امنیت ملی خود می‌دانست.

اختلافات میان روسیه و اوکراین ریشه در مسائل تاریخی، فرهنگی و سیاسی دارد که طی سال‌های اخیر به تنش‌های گسترده‌تری منجر شده است. این اختلافات به‌ویژه پس از انقلاب ۲۰۱۴ اوکراین و تغییرات سیاسی در این کشور شدت گرفت. در سال ۲۰۲۲ و پس از درخواست عضویت اوکراین در ناتو، روسیه به اوکراین حمله کرد و جنگ روسیه و اوکراین آغاز شد.

در سال ۲۰۱۴، روسیه پس از برکناری رییس‌جمهور طرفدار مسکو در اوکراین، شبه‌جزیره کریمه را به خاک خود الحاق کرد. این اقدام با برگزاری یک همه‌پرسی بحث‌برانگیز در کریمه انجام شد که از سوی اوکراین و بسیاری از کشورهای جهان غیرقانونی اعلام گردید. الحاق کریمه به روسیه، موجی از تحریم‌های اقتصادی و اعتراضات بین‌المللی علیه مسکو را به دنبال داشت.

حمایت از استقلال طلبان در شرق اوکراین

درگیری‌های نظامی در مناطق شرقی اوکراین، به‌ویژه در دونتسک و لوهانسک، یکی از مهم‌ترین عوامل تنش است. روسیه متهم به حمایت نظامی و سیاسی از استقلال طلبان این مناطق است. این درگیری‌ها تاکنون به کشته شدن بیش از ۱۴ هزار نفر منجر شده و بحران انسانی بزرگی را به وجود آورده است.

گسترش ناتو به شرق

یکی از نگرانی‌های اصلی روسیه، گسترش ناتو به مرزهای شرقی این کشور است. روسیه، عضویت احتمالی اوکراین در ناتو را تهدیدی جدی برای امنیت خود می‌داند و بارها نسبت به این موضوع هشدار داده است.

اختلافات فرهنگی و هویتی

اوکراین کشوری با تنوع فرهنگی و زبانی بالاست. مناطق شرقی این کشور، به دلیل جمعیت قابل‌توجه روس‌زبان، به‌طور تاریخی تحت نفوذ فرهنگی و سیاسی روسیه بوده‌اند. این اختلافات فرهنگی و هویتی، زمینه‌ساز تنش‌های داخلی و درگیری با روسیه شده است.

مقایسه نظامی روسیه و اوکراین

تا سال ۲۰۲۳، تعداد پرسنل نظامی فعال روسیه بیش از چهار برابر تعداد پرسنل نظامی اوکراین بود. هم‌چنین، روسیه از نظر تجهیزات نظامی در وضعیت برتری قرار داشت؛ تعداد هواپیماهای روسیه ۱۳ برابر، خودروهای زرهی چهار برابر و ناوگان دریایی این کشور ۱۶ برابر بیشتر از اوکراین بود. در سال ۲۰۲۲، روسیه با هزینه نظامی بیش از ۸۶ میلیارد دلار، سومین هزینه نظامی بزرگ جهان را داشت، در حالی که اوکراین تنها ۴۴ میلیارد دلار هزینه کرده بود. با این حال، اوکراین به‌طور قابل‌توجهی از کشورهای غربی، به‌ویژه ایالات متحده، کمک‌های نظامی دریافت کرده است.

روسیه

ارتش روسیه تا سال ۲۰۲۵ حدود ۱٫۳ میلیون پرسنل نظام فعال و ۲ میلیون سرباز ذخیره دارد. این کشور بیش از ۲۵۰ هزار واحد شبه نظامی دارد و تاکنون ۶۸۹ حمله اختصاصی را در مقابله با اوکراین انجام داده است. تعداد سربازان فعال روسیه چهارمین سربازان نظامی فعال جهان را تشکیل می‌دهد.

در زیر به برخی دیگر از امکانات و تجهیزات نظامی روسیه اشاره شده است:

هواپیمای جنگنده: ۸۳۳

هلیکوپترها: ۱۶۵۱

هلیکوپترهای تهاجمی: ۵۵۷

تانک: ۵۷۵۰

وسایل نقلیه زرهی: ۱۳۱۵۲۷

توپخانه خودکشی: ۵۱۶۸

قدرت ناوگان: ۴۱۹

زیردریایی‌ها: ۶۳

هزینه نظامی روسیه از ابتدای جنگ:

از آغاز جنگ سرد تا سال ۲۰۲۲ بودجه نظامی روسیه در سال ۲۰۲۲ به بالاترین حد خود رسید. در حالیکه به دلیل عدم شفافیت در حساب‌های مالی روسیه تعیین آمار دقیق از بودجه نظامی روسیه غیرممکن است اما آمارهای به دست آمده در رابطه با بودجه دفاعی روسیه با آمارهای ارائه شده توسط پنتاگون (مرکز و مقر فرماندهی وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا) مطابقت دارد. در زیر به میزان بودجه دفاعی روسیه از آغاز حمله به اوکراین می‌پردازیم.

۲۰۲۲: طی این سال در روسیه ۸/۴ میلیارد دلار بودجه نظامی در نظر گرفته شد که نسبت به سال ۲۰۲۱ حدود ۳۱ درصد افزایش یافته و این میزان ۴/۴ درصد از تولید ناخالص داخلی روسیه را شامل شده است.

۲۰۲۳: بودجه در نظر گرفته شده برای این سال ۱۰۹ میلیارد دلار بوده که در مقایسه با سال آغازین جنگ (۲۰۲۲) حدود ۲۱ درصد افزایش پیدا کرده است.

۲۰۲۴: طی این سال روسیه برای اهداف نظامی خود، ۱۱۲ میلیارد دلار بودجه نظامی تعریف کرده بود.

۲۰۲۵: پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که بودجه نظامی روسیه در سال ۲۰۲۵ به ۱۴۲ میلیارد دلار افزایش پیدا کند که این میزان ۳۲ درصد از هزینه‌های دولت روسیه را تشکیل می‌دهد.

اوکراین

ارتش اوکراین تا سال ۲۰۲۵ حدود ۲,۲ میلیون پرسنل نظامی داشت که از این تعداد ۹۰۰ هزار نفر را سربازان نظامی فعال تشکیل داده‌اند. هم‌چنین رتبه اوکراین در تعداد سربازان فعال رتبه ششم جهانی است.

در زیر به برخی از امکانات و تجهیزات نظامی اوکراین اشاره شده است:

هواپیمای جنگنده: ۷۰

هلیکوپترها: ۱۳۶

هلیکوپترهای تهاجمی: ۳۹

تانک: ۱۱۱۴

وسایل نقلیه زرهی: ۱۸۹۲۰

توپخانه خودکشی: ۶۵۸

قدرت ناوگان: ۸۹

زیردریایی‌ها: صفر

هزینه نظامی اوکراین از ابتدای جنگ:

۲۰۲۲: هزینه‌های نظامی اوکراین بین سال‌های ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۳ به میزان ۵۷ درصد افزایش یافت. در سال ۲۰۲۲، زمانی که حمله روسیه به اوکراین آغاز شد، تخمین زده شد که اوکراین بیش از ۴۱ میلیارد دلار برای دفاع هزینه کرده است.

۲۰۲۳: در سال ۲۰۲۳ اوکراین بودجه نظامی خود را به بیش از ۶۴ میلیارد دلار افزایش داد. هزینه‌های نظامی اوکراین در سال ۲۰۲۳ بیش از یک سوم تولید ناخالص داخلی (GDP) این کشور را تشکیل می‌داد.

۲۰۲۴: در سال ۲۰۲۴، اوکراین هزینه‌های نظامی خود را به میزان ۱۲ میلیارد دلار افزایش داد.

۲۰۲۵: بودجه نظامی اوکراین حدود ۵۳,۳۸ میلیارد دلار تعیین شده است که تقریباً ۲۶ درصد از تولید ناخالص داخلی این کشور را شامل می‌شود.

آمار تلفات جنگ روسیه و اوکراین

در دسامبر ۲۰۲۴، وال استریت ژورنال با استناد به منابع اطلاعاتی ناشناس، گزارشی منتشر کرد که نشان‌دهنده یک نقطه عطف تلخ در جنگ روسیه و اوکراین است: از زمان آغاز جنگ، تعداد کشته‌شدگان و زخمی‌ها در هر دو طرف به حدود یک میلیون نفر رسیده است. هم‌چنین، بر اساس داده‌های رسمی از آمار جنگ روسیه و اوکراین، در نیمه اول سال ۲۰۲۴، تعداد مرگ‌ومیرها در اوکراین سه برابر تعداد تولدها بوده است؛ آماري که عمق بحران انسانی این جنگ را به‌خوبی نشان می‌دهد.

اطلاعات دقیق و تفکیک‌شده‌ای درباره‌ی تلفات غیرنظامیان روسیه در جنگ اوکراین به‌صورت سالانه در منابع عمومی موجود نیست. بیش‌تر گزارش‌ها بر تلفات غیرنظامیان اوکراینی تمرکز دارند. با این حال، بر اساس گزارش‌های موجود، تعداد تلفات غیرنظامیان روسیه در این جنگ نسبت به اوکراین کم‌تر بوده است.

روسیه

در ماه‌های ابتدایی جنگ (اوایل ۲۰۲۲)، نرخ افزایش تلفات پایین‌تر بوده است، اما از اواسط ۲۰۲۲ به بعد، شیب نمودار تندتر شده است. این موضوع می‌تواند به دلایل مختلفی مانند طولانی شدن جنگ، ورود تجهیزات پیشرفته‌تر، افزایش حملات متقابل و ضدحملات نیروهای اوکراینی باشد.

در سال ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴، رشد تلفات هم‌چنان ادامه دارد و هیچ نشانه‌ای از کاهش آن دیده نمی‌شود. این مسئله نشان می‌دهد که جنگ به مرحله‌ای فرسایشی رسیده که هر دو طرف هم‌چنان به درگیری‌های سنگین ادامه می‌دهند.

هم‌چنین، برخلاف برخی پیش‌بینی‌ها مبنی بر کاهش تلفات با افزایش تجربه نیروها و تغییر تاکتیک‌ها، تلفات روسیه همچنان در حال افزایش است. این امر می‌تواند نشان‌دهنده تأثیر گسترده تسلیحات غربی که در اختیار اوکراین قرار گرفته، ضعف در استراتژی نظامی روسیه، یا عدم کاهش شدت درگیری‌ها در جبهه‌های مختلف باشد.

در واقع تمام اعضای ناتو بسیج شده‌اند در جنگ روسیه و اوکراین، طرف اوکراین را بگیرند. در غیر این صورت اوکراین به تنهایی نمی‌توانست در مقابل روسیه ایستادگی کند. به همین دلیل، به نوعی می‌توان گفت این جنگ، جنگ روسیه و اعضای ناتو است.

به طور خلاصه وزارت دفاع روسیه تعداد کشته‌های نظامی خود را ۴۹۸۰۰ نفر اعلام کرده است؛ اما اوکراین تعداد کشته‌های روسیه را بیش از ۱۲۰ هزار نفر تخمین زده است.

در آماري دیگر و در پایان سال ۲۰۲۴، وزیر دفاع وقت ایالات متحده، لویس آستین، کل تلفات روسیه (شامل کشته‌ها، مجروحین، مفقودین و اسرا) را بین ۳۵۰ تا ۶۰۰ هزار نفر اعلام کرده است.

هم‌چنین ستاد کل ارتش اوکراین این تلفات را تا ۱۳ مارس ۲۰۲۵ حدود ۷۵۰ هزار نفر نیز تخمین زده که از این تعداد حدود ۱۹۸ هزار نفر کشته و ۵۵۰ هزار نفر زخمی شده‌اند.

همچنین وبسایت روسی مدیازونا و سرویس روسی بی‌بی‌سی گفتند که اسامی حدود ۹۱ هزار سرباز روسی کشته شده را شناسایی کرده‌اند و گفته‌اند که تلفات واقعی هنوز «به‌طور قابل توجهی بیش‌تر» است.

البته باید به این تعداد، سربازان کره شمالی که برای روسیه جنگیده‌اند را نیز اضافه کرد. ستول می‌گوید که ۱۱۰۰ نفر از آن‌ها کشته شده‌اند در حالی که کیف می‌گوید این رقم نزدیک به ۳۰۰۰ نفر است.

روسیه تعداد افراد ناپدید شده را اعلام نکرده است اما معاون وزیر دفاع آنا سیویلیوا، در یک جلسه دولت در ماه نوامبر گفته بود که مسکو ۴۸ هزار درخواست برای آزمایش DNA از اعضای خانواده سربازان گم‌شده دریافت کرده است.

بر اساس آمارهای به دست آمده حجم بالایی از تجهیزات نظامی از بین رفته است، از جمله ۹۶۵۶ تانک، ۳۲۴۱۰ خودروی نظامی و ۲۱۰۳۸ پهپاد. این آمار بیانگر شدت جنگ و خسارات گسترده‌ای است که روسیه به‌ویژه در زمینه وسایل نقلیه زرهی و سامانه‌های توپخانه‌ای متحمل شده است.

وبسایت «جان‌باختگان اوکراین» که داده‌های مربوط به کشته‌شدگان را از منابع آزاد گردآوری می‌کند، در آخر فوریه ۲۰۲۵ اعلام کرد بیش از ۷۰۴۰۰ نام از سربازان اوکراینی را ثبت کرده است.

شرایط سربازان در جبهه، در شهرها و شهرستان‌های اوکراین تکرار می‌شود. غیرنظامیان نیز مستقیماً از عواقب این جنگ رنج می‌برند، به ویژه با افزایش اخیر حملات موشکی و پهپادی روسیه به نقاط غیرنظامی در سراسر این کشور. ماه گذشته روسیه بیش از ۶۰۰۰ پهپاد به سمت اوکراین فرستاد. در ژوئیه ۲۰۲۴ این رقم بسیار کم‌تر بود - کمی بیش از ۴۰۰ فروند.

بر اساس گزارش دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR)، تا پایان ژانویه سال ۲۰۲۵، مجموع تلفات غیرنظامیان اوکراین به ۴۱،۷۸۳ نفر رسیده است. از این تعداد، ۲۹،۱۷۸ نفر مجروح و ۱۲،۶۰۵ نفر کشته شده‌اند. با این حال، این سازمان تأکید کرده که آمار واقعی ممکن است بیش‌تر از این باشد. بیش‌ترین تلفات در مارس ۲۰۲۲ ثبت شده که بیش از ۳،۹۰۰ نفر کشته شده‌اند. در حالی که ترامپ سخن از تلاش برای آتش‌بس می‌گوید، آمار واقعی کشته‌های این درگیری سه ساله تا حد زیادی ناشناخته باقی مانده است و مسکو و کیف معمولاً خسارات نظامی خود را فاش نمی‌کنند.

در یک تخمین، ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین به شبکه خبری آمریکایی NBC گفت که بیش از ۴۶ هزار سرباز اوکراینی کشته و حدود ۳۹۰ هزار نفر نیز زخمی شده‌اند؛ اما یوری بوتوسوف خبرنگار مستقل جنگ اوکراین در دسامبر ۲۰۲۴ گفت که منابع ارتش او حدود ۷۰ هزار نفر کشته و ۳۵ هزار نفر مفقود تخمین زده‌اند.

چندین رسانه غربی، به نقل از منابع اروپایی و آمریکایی، اعدادی را گزارش کرده‌اند که بسیار متفاوت است و گفته‌اند که تخمین زده می‌شود که بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار اوکراینی در نبرد کشته شده‌اند.

یک مقام ارشد ریاست جمهوری اوکراین به‌طور ناشناس به خبرگزاری فرانسه گفته است که هرگونه شمارش از کشته شدن غیرنظامیان اوکراینی «تقریبی» است و سخنگوی کمیته بین‌المللی صلیب سرخ نیز گفت که این ارقام «به احتمال زیاد زیاد نوک کوه یخ» است. مقامات اوکراین فهرستی از افراد مفقود ایجاد کرده‌اند که تا فوریه ۲۰۲۵ حدود ۶۳۰۰۰ نام داشت.

آمارها بسیار متفاوت و متناقض است. به‌عنوان مثال، رئیس‌جمهور اوکراین ولودیمیر زلنسکی در مصاحبه با یک شبکه تلویزیونی انگلیسی، ضمن رد آمار دونالد ترامپ درباره تلفات جنگ با روسیه گفت: «۴۵۱۰۰ نفر از نیروهای مسلح مان را از دست داده‌ایم. تفاوت ۱۷ برابری آمار رییس‌جمهور آمریکا و همتای اوکراینی او درباره تلفات این کشور در جنگ با روسیه خبرساز شده است. ترامپ در نشست خبری مشترک با نخست‌وزیر اسرائیل در کاخ سفید درباره جنگ اوکراین که از پنجم اسفند شروع شده، گفت: «۷۰۰ هزار سرباز اوکراینی کشته شده‌اند.»

زلنسکی اما در مصاحبه با پیرز مورگان، مجری شناخته شده انگلیسی آمار رییس‌جمهور آمریکا را رد کرد و گفت که «نیروهای مسلح اوکراین ۴۵۱۰۰ عضو خود را از دست داده است.»

تأثیر جنگ روسیه و اوکراین بر اقتصاد جهانی

تهاجم روسیه به اوکراین، که در فوریه ۲۰۲۲ آغاز شد، پیامدهای گسترده‌ای بر اقتصاد جهانی داشته است. این جنگ باعث اختلال در زنجیره تامین، افزایش قیمت انرژی و مواد غذایی، و بی‌ثباتی اقتصادی شده است. پس از آغاز جنگ، ارزش روبل روسیه در برابر دلار آمریکا و یورو به پایین‌ترین سطح تاریخی خود رسید. با این حال، مداخلات بانک مرکزی و تقاضا برای پرداخت هزینه‌های گاز به روبل موجب تقویت ارز روسیه شد. به‌دنبال محدودیت‌های واردات سوخت فسیلی روسیه به اتحادیه اروپا و ایالات متحده، صادرات سوخت‌های فسیلی این کشور به کشورهای آسیایی، به ویژه چین، منتقل شد و چین به مقصد اصلی صادرات انرژی روسیه تبدیل گردید. هم‌چنین، اقتصادهای جهانی به کالاهای صادراتی اصلی دو کشور، مانند گندم، وابسته بودند. روسیه ششمین صادرکننده بزرگ آلومینیوم و پیشره در تولید پالادیوم در جهان بود.

این تحولات نشان‌دهنده تأثیرات وسیع جنگ بر اقتصاد جهانی و روابط بین‌المللی است که به طور گسترده‌ای بر بازارهای انرژی، مواد اولیه و وضعیت اقتصادی کشورهای مختلف تأثیر گذاشته است.

روسیه یکی از بزرگ‌ترین تأمین‌کنندگان گاز و نفت جهان است. تحریم‌های بین‌المللی علیه این کشور باعث کاهش عرضه انرژی و افزایش قیمت سوخت شده است. اروپا، که به شدت به گاز روسیه وابسته بود، با افزایش هزینه‌های انرژی روبه‌رو شده و تلاش کرده است منابع جایگزینی پیدا کند.

افزایش قیمت نفت و گاز منجر به تورم در بسیاری از کشورها شده است. خانوارها و کسب و کارها با هزینه‌های بالاتری مواجه شده‌اند که باعث کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان شده و رشد اقتصادی را کند کرده است.

اوکراین و روسیه در کنار هم حدود ۳۰ درصد از صادرات جهانی گندم و ۷۵ درصد از صادرات روغن آفتابگردان جهان را تامین می‌کنند. جنگ باعث شده که صادرات این محصولات به شدت کاهش یابد، زیرا بسیاری از مزارع اوکراین تخریب شده‌اند و مسیرهای صادراتی مسدود شده‌اند.

کشورهایی در خاورمیانه و آفریقا که وابستگی زیادی به گندم اوکراین دارند، بیش‌ترین آسیب را دیده‌اند. افزایش قیمت مواد غذایی نامنی غذایی را در برخی مناطق جهان تشدید کرده است.

جنگ اوکراین و پیامدهای آن باعث کاهش رشد اقتصادی در سراسر جهان شده است. بانک‌های مرکزی کشورهای مختلف برای مقابله با تورم، نرخ بهره را افزایش داده‌اند که این موضوع سرمایه‌گذاری را کندتر کرده است.

اگر جنگ طولانی‌تر شود، اختلالات اقتصادی ادامه خواهد داشت و احتمال این که قیمت انرژی و مواد غذایی باز هم افزایش یابد بسیار زیاد است.

اوکراین، با اقتصادی کوچک‌تر و وابسته‌تر، هزینه‌های جنگ را از طریق کمک‌های خارجی تامین کرده. طبق گزارش رسمی دولت اوکراین، تا پایان ۲۰۲۴، بیش از ۳۲۰ میلیارد دلار در قالب کمک‌های نظامی، مالی و بشردوستانه از سوی آمریکا، اتحادیه اروپا و سایر کشورها دریافت کرده است. از این رقم، حدود ۱۵۰ میلیارد دلار صرف هزینه‌های نظامی مستقیم شده، شامل خرید تسلیحات، آموزش نیروها، و بازسازی خطوط دفاعی.

در کنار هزینه‌های نظامی، تخریب زیرساخت‌های حیاتی اوکراین نیز بار مالی سنگینی ایجاد کرده. طبق گزارش بانک جهانی، تا ۲۰۲۵، بیش از ۳۵۰ میلیارد دلار برای بازسازی زیرساخت‌های نابودشده - از نیروگاه‌ها تا بنادر و شبکه‌های حمل‌ونقل - نیاز خواهد بود. تجربه مشابه در سوریه نشان داد بازسازی پس از جنگ، حتی با کمک‌های خارجی، بیش از یک دهه به طول انجامیده و رشد اقتصادی را برای سال‌ها متوقف می‌کند.

سیاست‌های اقتصادی کشورهای مختلف، از جمله اروپا، در قبال روسیه و اوکراین تعیین‌کننده مسیر آینده اقتصاد جهانی خواهد بود.

«مقدمات دیدار» بین پوتین و زلنسکی

پس از نشست روسای جمهور آمریکا و اوکراین به‌همراه روسای دولت‌های اروپایی در کاخ سفید در روز دوشنبه ۱۸ اوت ۲۰۲۵، ترامپ در شبکه اجتماعی توت‌سوشال نوشت:

«من یک جلسه بسیار خوب با مهمانان برجسته داشتم: رئیس‌جمهور ولودیمیر زلنسکی از اوکراین، رئیس‌جمهور امانوئل ماکرون از فرانسه، رئیس‌جمهور الکساندر استوب از فنلاند، نخست‌وزیر جورجیا ملونی از ایتالیا، نخست‌وزیر کیر استارمر از بریتانیا، صدراعظم جمهوری فدرال آلمان فریدریش مرتمس، رئیس کمیسیون اروپا اورسولا فون در لاین، و دبیرکل ناتو مارک روت، در کاخ سفید؛ که در نهایت به جلسه‌ای دیگر در دفتر بیضی منجر شد.

در طول این نشست درباره تضمین‌های امنیتی برای اوکراین صحبت کردیم؛ تضمین‌هایی که توسط کشورهای مختلف اروپایی و با هماهنگی ایالات متحده آمریکا ارائه خواهد شد. همه از احتمال برقراری صلح میان روسیه و اوکراین بسیار خرسند بودند. در پایان این دیدارها، من با رئیس‌جمهور پوتین تماس گرفتم و مقدمات برگزاری جلسه‌ای میان او و رئیس‌جمهور زلنسکی، در مکانی که بعداً تعیین خواهد شد، را آغاز کردم. پس از آن دیدار، یک نشست سه‌جانبه برگزار خواهیم کرد که شامل دو رئیس‌جمهور و خود من خواهد بود.

این یک گام بسیار خوب و اولیه برای جنگی است که نزدیک به چهار سال ادامه داشته است. معاون رئیس‌جمهور جی‌دی ونس، وزیر خارجه مارکو روبیو و نماینده ویژه استیو ویتکاف در حال هماهنگی با روسیه و اوکراین هستند.»

اعلام آمادگی پوتین برای دیدار با زلنسکی

خبرگزاری فرانسه گزارش داد که پوتین به ترامپ گفته است که آماده دیدار با زلنسکی است. اما هنوز تاریخ و مکان برگزاری این دیدار مشخص نیست ولی بنا به گفته ترامپ مقدمات دیدار احتمالی بین پوتین و زلنسکی را فراهم کرده است و مکان آن بعداً مشخص خواهد شد.

برخی منابع از احتمال برگزاری دیدار پوتین و زلنسکی تا پایان ماه جاری میلادی خبر دادند.

تعهد ترامپ درباره تضمین امنیت اوکراین

دونالد ترامپ، روز دوشنبه ۱۸ اوت به ولادیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، گفت که ایالات متحده در هر توافقی برای پایان دادن به جنگ روسیه در آن‌جا به تضمین امنیت اوکراین کمک خواهد کرد، اگرچه میزان این کمک بلافاصله مشخص نشد. خبرگزاری رویترز، نوشته است ترامپ این تعهد را در جریان یک نشست فوق‌العاده روسای جمهور آمریکا و اوکراین به‌همراه رهبران اروپایی در کاخ سفید، مطرح کرد.

ترامپ به خبرنگاران گفت: «وقتی صحبت از امنیت می‌شود، کمک زیادی وجود خواهد داشت.» او افزود که کشورهای اروپایی نیز درگیر خواهند شد. «آن‌ها خط مقدم دفاع هستند زیرا آنجا هستند، اما ما به آن‌ها کمک خواهیم کرد.»

زلنسکی این وعده را «گامی بزرگ به جلو» خواند و افزود که این تضمین‌ها «ظرف یک هفته تا ۱۰ روز آینده روی کاغذ رسمی خواهند شد» و گفت که اوکراین پیشنهاد خرید حدود ۹۰ میلیارد دلار سلاح آمریکایی را داده است.

نتیجه‌گیری

همه تلاش‌های دونالد ترامپ در پایین دادن به جنگ اوکراین، به‌خودی‌خود مثبت است چرا که پایان این جنگ و خاموش شدن غرش هواپیماها، توپ‌ها، تانک‌ها، پهپادها و موشک‌ها به نفع مردم هر دو کشور روسیه و اوکراین است. اما این همه هدف ترامپ نیست و ترامپ در همه اقدام خود درباره کریدور زنگزور و پیمان صلح بین آذربایجان و ارمنستان و هم پایان دادن به جنگ اوکراین به دنبال منافع سرمایه‌داری آمریکا و شخص خودش است. به‌عنوان مثال، کنترل کریدور زنگزور بین نخجوان و آذربایجان که از ارمنستان می‌گذرد به مدت ۹۹ سال به آمریکا واگذار شده است. اسم این کریدور نیز به نام «ترامپ» تغییر کرده و رییس جمهوری آذربایجان و نخست وزیر ارمنستان، ترامپ را شایسته جایزه صلح نوبل دانسته‌اند.

هم‌زمان روزنامه فایننشال تایمز گزارش داد که اوکراین در چارچوب طرحی برای دریافت تضمین‌های امنیتی از آمریکا، پیشنهاد خرید ۱۰۰ میلیارد دلار تسلیحات آمریکایی با تامین مالی اروپا را ارائه کرده است. افزون بر این، قراردادی ۵۰ میلیارد دلاری برای تولید پهپاد با مشارکت شرکت‌های اوکراینی و آمریکا نیز در دستور کار قرار دارد.

جنگ روسیه و اوکراین یکی از مهم‌ترین درگیری‌های ژئوپلیتیکی قرن ۲۱ است که پیامدهای گسترده‌ای در سطح جهانی به همراه داشته است. این جنگ نه تنها تأثیرات عمیقی بر اقتصاد و سیاست هر دو کشور داشته، بلکه نظم جهانی را نیز دستخوش تغییر کرده است. افزایش تنش‌های ژئوپلیتیکی، تحریم‌های شدید اقتصادی علیه روسیه، بحران انرژی، و ناامنی غذایی از جمله پیامدهای این درگیری هستند که بسیاری از کشورها را تحت تأثیر قرار داده‌اند. هم‌چنین، این جنگ نشان داد که وابستگی بیش از حد به منابع انرژی و مواد غذایی یک کشور می‌تواند آسیب‌پذیری‌های بزرگی برای اقتصاد جهانی ایجاد کند.

تلفات انسانی و تجهیزاتی سنگین هر دو طرف، به‌ویژه روسیه، نشان می‌دهد که جنگ نه تنها یک چالش نظامی، بلکه یک بحران اقتصادی و انسانی نیز محسوب می‌شود. در نهایت، آینده این جنگ به تصمیمات سیاسی، مذاکرات دیپلماتیک و پایداری اقتصادی کشورها بستگی دارد. اگرچه هنوز نمی‌توان پایانی قطعی برای این درگیری متصور شد، اما روشن است که اثرات آن برای سال‌ها بر سیاست و اقتصاد جهانی باقی خواهد ماند.

با وجود تلاش‌ها برای آغاز روند صلح، واقعیت جنگ همچنان خونین و ویرانگر باقی مانده، و آینده مذاکرات سه‌جانبه با پوتین در هاله‌ای از ابهام است.

چهارشنبه بیست و نهم مرداد ۱۴۰۴-۲۰ آگوست ۲۰۲۵